

Vec C-517/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

20. august 2021

Vnútroštátny súd:

Landesgericht Korneuburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

13. júl 2021

Žalovaná:

Laudamotion GmbH

Žalobcovia:

TG

QN

AirHelp Germany GmbH

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Práva cestujúcich v leteckej doprave – Nárok na náhradu – Pojem „dostavenia sa na odbavenie“ – Nepohodlie – Skutočný nástup na let ako možná podmienka nároku

Predmet a právny základ podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

[1] Má sa článok 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (nariadenie o právach cestujúcich) vykladať v tom zmysle, že nariadenie platí pre cestujúceho, ktorý sa online zaregistruje pred odletom, avšak v čase uvedenom v tomto ustanovení sa nedostaví k odbavovaciemu pultu?

[2] Má sa článok 5 v spojení s článkom 7 nariadenia o právach cestujúcich pri zohľadnení rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 19. novembra 2009 v spojených veciach C-402/07 a C-432/07 vykladať v tom zmysle, že cestujúci – ak sa prevádzkujúci letecký dopravca nemôže oslobodiť od povinnosti v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich – má nárok na náhradu, keď

- let v cieľovom mieste vykazuje meškanie najmenej tri hodiny,
- už pred nástupom na palubu lietadla bolo zjavné, že tento let dorazí na svoje cieľové miesto s meškaním najmenej tri hodiny, a
- cestujúci sa nedostaví na nástup na palubu tohto letu?

V prípade kladnej odpovede na druhú otázku:

[3] Platí to aj v prípade, keď si cestujúci bez spolupráce prevádzkujúceho leteckého dopravcu rezervuje alternatívne letecké spojenie, ktorým dorazí na iné letisko, ktoré obsluhuje to isté mesto, resp. ten istý región (článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich) ako jeho pôvodne rezervovaný let, s iba zanedbateľným oneskorením oproti času, kedy by dorazil na cieľové miesto podľa plánu pôvodne rezervovaného letu?

V prípade kladnej odpovede na druhú otázku:

[4] Platí to aj v prípade, keď prevádzkujúci letecký dopravca cestujúceho na jeho žiadosť preradil na alternatívne letecké spojenie, ktorým cestujúci na svoje cieľové miesto dorazí síce skôr ako oneskoreným pôvodne rezervovaným letom, predsa však neskôr, než by naň dorazil podľa plánu pôvodne rezervovaného letu (pričom samotný let, na ktorý bol cestujúci preradený, nevykazuje „veľké meškanie“)?

Citované predpisy práva Spoločenstva

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania zahŕňa tri podobne situované skutkové stavy, na základe ktorých má byť zodpovedaná otázka, či sa cestujúci aj musel zúčastniť na lete, ktorým by na svoje cieľové miesto dorazil s najmenej trojhodinovým meškaním. Všetci žalobcovia sa domáhajú náhrad podľa článku 5 ods. 1 písm. c) v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. a), resp. b) nariadenia (ES) č. 261/2004.

O konaní vedenom pod č. k. 22 R 203/20p:

- 2 Žalobca disponoval potvrdenou rezerváciou na let OE 190 z Düsseldorfu (DUS) na Kos (KGS) 23. októbra 2019 od 14:45 hod. do 19:10 hod., ktorý mala vykonať žalovaná. V skutočnosti let odštartoval z DUS až o 19:27 hod. (meškanie na odlete 4 hodiny a 42 minút) a dorazil do KGS až o 23:37 hod. (meškanie na prilete 4 hodiny a 28 minút). Check-in na tento let vykonal žalobca online.
- 3 Prvostupňový súd rozhodol, že v prípade odbavenia online sa nevyžaduje fyzické dostavenie sa k pultu v odbavovacej hale a podmienka uplatnenia článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 je splnená, ak bol check-in vykonaný online. Nariadenie okrem toho neobsahuje nič, čo by nasvedčovalo tomu, že na to, aby mal cestujúci nárok na náhradu, musí na meškajúci let aj nastúpiť. Žalovaná proti tomu podala odvolanie.

O konaní vedenom pod č. k. 22 R 83/21t:

- 4 Žalobca disponoval potvrdenou rezerváciou na let OE 314 z Viedne (VIE) do Londýna-Stanstedu (STN) 19. decembra 2019 od 6:50 hod. do 8:10 hod., ktorý mala vykonať žalovaná. V skutočnosti let odštartoval z VIE až o 13:20 hod. (meškanie na odlete 6 hodín a 30 minút) a dorazil do STN až o 14:30 hod. (meškanie na prilete 6 hodín a 20 minút).

- 5 Check-in vykonal žalobca online a jednu hodinu pred plánovaným časom odletu sa pobral k check-in pultu žalovanej, ktorý však nebol obsadený. Rezervovaný let bol na oznamovacej tabuli odletov uvedený s časom odletu až popoludní.
- 6 Žalobca si let rezervoval, aby sa v Londýne o 10:00 hod. zúčastnil na konferencii. Následne si rezervoval let u inej leteckej spoločnosti a o 8:15 hod. dorazil na Londýn-Heathrow.
- 7 SMS od žalovanej, že let OE314 bude vykonaný až popoludní, žalobca dostal až o 9:00 hod.
- 8 Prvostupňový súd rozhodol, že nárok na náhradu existuje, aj keď cestujúci v prípade neodvratného meškania na prilete v dĺžke najmenej tri hodiny upustí od prepravy. Povinnosť nastúpiť na let nie je v tomto prípade zlučiteľná s vysokou úrovňou ochrany sledovanou nariadením (ES) č. 261/2004, tým skôr, že meškaním môže byť zmařený účel cesty. Žalobcovo nepohodlie v tomto prípade spočívalo v tom, že narýchlo pod veľkým tlakom organizoval iný let. Žalovaná podala proti tomuto rozsudku odvolanie.

O konaní vedenom pod č. k. 22 R 228/21s:

- 9 Niekoľkí cestujúci, ktorí svoje nároky postúpili žalobkyni, disponovali potvrdenou rezerváciou na let OE 300 z Düsseldorfu (DUS) do Palma de Mallorca (PMI) 25. júna 2019 od 10:40 hod. do 13:05 hod., ktorý mala vykonať žalovaná. V skutočnosti let odštartoval z DUS až o 21:45 hod. (meškanie na odlete 11 hodín a 5 minút) a dorazil do PMI až o 23:57 hod. (meškanie na prilete 10 hodín a 52 minút).
- 10 Ráno v deň odletu boli cestujúci informovaní, že rezervovaný let OE300 odletí až o 18:10 hod. Po ďalšom oznámení, že odlet sa ešte o hodinu zdrží, cestujúci kontaktovali žalovanú, aby sa informovali o preradení na skorší let. Boli preradení na let OE150 z DUS do PMI 25. júna 2019 od 17:05 hod. do 19:10 hod., ktorý načas pristál v Palma de Mallorca. Z dôvodu preradenia na iný let sa už cestujúci nedostavili na odbavenie letu OE300, ale na odbavenie letu OE150.
- 11 Prvostupňový súd rozhodol, že cestujúci, pre ktorých bola zorganizovaná náhradná preprava a ktorí o tom boli informovaní už pred odletom pôvodne rezervovaného letu, sa už nemusia dostaviť na odbavenie pôvodne rezervovaného letu, aby si zachovali práva vyplývajúce z nariadenia (ES) č. 261/2004. Keďže cestujúci utrpeli časovú stratu dlhšiu ako tri hodiny, patrí im nárok na náhradu. Žalovaná podala proti tomuto rozsudku odvolanie.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 12 V prvom prípade žalobca tvrdí, že na meškajúcom lete sa zúčastnil, a že za meškanie bola zodpovedná iba žalovaná. Okrem toho „dostaviť sa na odbavenie“

znamená to isté ako check-in; to vyplýva napríklad aj z anglickej jazykovej verzie nariadenia. Nepohodlie vzniklo, pretože let bol rezervovaný z istého dôvodu.

- 13 V druhom prípade žalobca uplatňuje, že od neho nemožno spravodlivo očakávať nastúpenie na takto meškajúci let, aby mal nárok na náhradu za nepohodlie. Rád by bol dal žalovanej možnosť uskutočniť náhradnú dopravu, avšak z dôvodu neobsadeného pultu v odletovom pulte to nebolo možné. Jedinou možnosťou, ako sa ešte zúčastniť na konferencii, bola spontánna rezervácia alternatívneho spojenia.
- 14 V treťom prípade sa tvrdí, že v prípade preradenia na iný let nie je predpokladom dostaviť sa na odbavenie pôvodne rezervovaného letu. Cestujúci sa neodmietli nastúpiť na pôvodne rezervovaný let, ale využili náhradnú dopravu. Na cieľové miesto však aj tak dorazili s meškaním viac ako tri hodiny, čo zakladá nárok na náhradu.
- 15 Žalovaná v podstate tvrdí, že žalobcovia sa nedostavili na odbavenie k príslušným letom. Taktiež ani nebola informovaná o tom, že cestujúci prepravu odmietli, z dôvodu čoho už nie sú splnené základné podmienky podľa článku 3 nariadenia (ES) č. 261/2004 pre jeho uplatnenie. Check-in je len čiastkový aspekt „dostavenia sa na odbavenie“. Slovo „dostaviť sa“ možno vykladať len tak, že je ním myslená fyzická prítomnosť cestujúceho. Časové hranice pre zorganizovanie náhradnej prepravy, ktorá zbavuje povinnosti na náhradu, sú nanajvýš tesné, z dôvodu čoho je fyzická prítomnosť cestujúceho nevyhnutná aj z organizačných dôvodov.
- 16 Žalovaná ďalej argumentuje tým, že z dôvodu veľkého meškania nemôže existovať nárok na náhradu, keď cestujúci dobrovoľne nenastúpil na let. V tomto prípade ani nevzniklo nepohodlie kvôli meškaniu. Okrem toho, vychádza sa z oneskoreného príchodu cestujúceho na cieľové miesto, a nie z oneskorenia letu.
- 17 K druhému prípadu žalovaná okrem toho tvrdí, že žalobca jej nedal možnosť vykonať náhradnú prepravu.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 18 Na to, aby bolo možné posúdiť, či existujú nároky na náhradu, je potrebné vyjasniť, či je nariadenie (ES) č. 261/2004 uplatniteľné. Ak je to tak, je tiež potrebné vyjasniť, či cestujúci aj musí byť prepravený letom, ktorý na cieľové miesto dorazí s meškaním viac ako tri hodiny.

O prvej otázke:

- 19 Tu vzniká otázka, či na uplatniteľnosť nariadenia stačí online check-in, alebo či cestujúci okrem toho aj musí byť prítomný na odletovom letisku v časoch uvedených v článku 3 ods. 2 nariadenia. Dôvodom toho, že nariadenie na túto

otázku neobsahuje jednoznačnú odpoveď, by mohlo byť, že v čase vydania nariadenia ešte nebol veľmi rozšírený online check-in.

- 20 Je potrebné vyjasniť, či má nemecký pojem „Abfertigung“ (odbavenie) rovnaký význam ako (online) check-in alebo ide nad jeho rámec. Anglická jazyková verzia napríklad používa pojem „check-in“, čo naznačuje, že online check-in je možno dostačujúci.
- 21 V tomto prípade by „dostavenie sa“ bolo nadbytočné, a úspešne realizovaný online check-in by viedol k uplatniteľnosti nariadenia (ES) č. 261/2004. Tento názor zastáva aj odvolací súd, avšak judikatúra Súdneho dvora túto otázku ešte nevyjasnila.

O druhej otázke:

- 22 Vzniká otázka, či má cestujúci nárok na náhradu aj v prípade, že sa o veľkom meškaní letu dozvedel ešte pred letom a z tohto dôvodu sa už na lete nezúčastní.
- 23 Podľa vnútroštátnej právnej vedy nárok na náhradu existuje aj v prípade, keď sa cestujúci vediaci o veľkom meškaní už nezúčastní na lete, napríklad preto, lebo let by už potom nemohol poslúžiť na účel cesty. Negatívny dopad na cestujúceho je v takom prípade porovnateľný s negatívnym dopadom v prípade zrušenia letu. To sa odvolaciemu súdu nezdá nesprávne. Nie je síce možné, aby účasť cestujúceho na lete nikdy nebola podmienkou pre priznanie nároku na náhradu (napríklad keď meškanie nie je zrejmé už vopred). Na druhej však nie je možné ani to, aby sa cestujúci musel zúčastniť na lete, o ktorom už je zrejmé, že na cieľové miesto dorazí s viac ako trojhodinovým meškaním, len aby mal nárok na náhradu. Nepohodlie v tomto prípade nespočíva len v oneskorenom prilete na cieľové miesto.
- 24 Nemôže však záležať na zámere včasného dosiahnutia nejakej konkrétnej udalosti na cieľovom mieste. Ak sa udalosť zmešká už v prípade meškania kratšieho ako tri hodiny, nezakladá to nárok na náhradu. Vo vzťahu k existencii nároku na náhradu preto nezáleží na tom, akú individuálnu škodu cestujúci skutočne utrpel z dôvodu zrušenia alebo veľkého meškania.

O tretej otázke:

- 25 Ak cestujúci rozpozna viac ako trojhodinové meškanie už pred odletom a nenastúpi na let, mohli by sme, pokiaľ nepohodlie pre cestujúceho vidíme iba v oneskorenom prilete na cieľové miesto, nárok na náhradu odmietnuť, ak cestujúci dorazí na cieľové miesto iným spôsobom s menej ako trojhodinovým meškaním.
- 26 Treba však uvážiť, že v prípade zrušenia letu sa nič nemení na nároku na náhradu, keď cestujúci dorazí na cieľové miesto iným, ním samým organizovaným spôsobom.

O štvrtej otázke:

- 27 Dalo by sa argumentovať tým, že preradenie na náhradný let zakladá uplatniteľnosť nariadenia (ES) č. 261/2004, a tým už vo vzťahu k pôvodne rezervovanému letu nie je daná žiadna z alternatívnych podmienok podľa článku 3 ods. 2 nariadenia, a to potom už nie je uplatniteľné na pôvodne rezervovaný let. Z dôvodu meškania pôvodne rezervovaného letu už potom neexistuje nárok na náhradu. To sa však javí ako nesprávne, keďže aj v prípade zrušeného letu, pri ktorom sa cestujúci nemôže dostaviť na odbavenie, patrí cestujúcemu nárok na náhradu aj v prípade náhradnej prepravy mimo časových hraníc stanovených v článku 5 ods. 1 písm. c) bodoch ii) a iii) nariadenia.
- 28 To ukazuje, že pre nárok na náhradu kvôli pôvodne rezervovanému letu nie je relevantné, že po preradení na iný let už cestujúci nemá potvrdenú rezerváciu pre pôvodne rezervovaný let.

PRACOVNÝ DOKUMENT